Dosarul nr. 2-6260/2020
2-20046431-12-2-07052020-1

H O T Ă R Â R E
În numele Legii

Dispozitivul hotărârii a fost pronunțat public la data de 05 decembrie 2024
Cererea de apel a fost depusă la 31 decembrie 2024
Hotărârea motivată a fost întocmită la 28 februarie 2025

05 decembrie 2024 mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău (sediul Centru)
Instanța de judecată având în componență:
Președintele ședinței, judecătorul Dan Sîrbu
Grefier Ruslan Zgîrcibaba

cu participarea reprezentantului reclamanților Țulea Andrei și Țulea Constantin, avocatul Constantin Chira, împuternicit în baza mandatelor seria MA nr. 1834888 din 25 octombrie 2022 și seria MA nr. 1970810 din 21 februarie 2023, reprezentantului pârâtului Eșanu Valentin, avocatul Angela Popil, împuternicită în baza mandatului seria MA nr. 1642398 din 15 martie 2021, reprezentantului intervenientului accesoriu Radio Europa Liberă, avocatul Rodica Popescu, împuternicită în baza mandatului seria MA nr. 1982167 din 13 iunie 2023, în lipsa reprezentantului intervenientului accesoriu Agenția de presă „Info-Prim Neo" societate cu răspundere limitată, citat în mod legal,

examinând în sediul instanței, în ședință de judecată publică, cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Țulea Andrei și Țulea Constantin împotriva lui Eșanu Valentin, intervenienți accesorii Agenția de presă „Info-Prim Neo" societate cu răspundere limitată și Radio Europa Liberă cu privire la apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale, și repararea prejudiciului moral,

C O N S T A T Ă :

Poziția și solicitările reclamanților.

La 6 mai 2020, Țulea Andrei a depus în Judecătoria Chișinău (sediul Centru) cerere de chemare în judecată împotriva lui Eșanu Valentin cu privire la apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale, și repararea prejudiciului moral.

În motivarea cererii Andrei Țulea a indicat că la data de 21 februarie 2020 a avut loc o conferință de presă în cadrul Agenției de Presă IPN („InfoPrim Neo" societate cu răspundere limitată), cu tematica „Cine controlează la moment „Metalferos", cine și cum jură banii publici de acolo?" la care a participat nemijlocit pârâtul Valentin Eșanu, fapt confirmat prin publicarea conferinței pe următorul link (https: www.youtube.com watch?v=XwzVYgqQZ9Q).

Reclamantul menționează că la conferința respectivă, pârâtul a răspândit informație cu caracter fals și defăimător la adresa reclamanților Andrei Țulea și Constantin Țulea, prin care a susținut că în schemele de spălare a banilor de la compania Metalferos este implicată compania administrată de către reclamanți, de la Bubuieci, care ar fi avut legătură cu jaful de miliarde din sistemul bancar, prin susținerea următoarelor afirmații:

„Toate aceste firme sunt ale lui Andronachi, dar cuibul la toate firmele-căpușă care sunt la „Metalferos" se află în comuna Bubuieci, este o bază de metal și acolo sunt toate firmele-căpușă ale Partidului Democrat și ale socialiștilor deja, care sunt controlate de sus de Andronachi și Nicolai Pelin. Totodată, firmele acestea pe care le administrează Țulea Andrei-feciorul și Țulea-tatăl Constantin, activează din 2009 neoficial și au un salariu de 15 mii de dolari. Ei le administrează la indicația lui Andronachi și nimeni, niciun raport kroll nu a arătat că firmele acestea sunt implicate în furtul miliardului. Banii din Banca de Economii care au mers prin firmele căpușă care sunt la Bubuieci la moment, au trecut prin aceste persoane Țulea Constantin și Andrei. Acolo este tot șatbul lor de conducere, cum s-ar zice....Acolo la Bubuieci sunt banii cetățenilor, banii furați din furtul miliardului și banii furtul cetățenilor Metal Feros. Acum la moment din dalele noastre acolo sunt în jur de 80 - 100 milioane de lei pe care stalul trebuie să se ducă să le ia că-s a lor...De ce în societate se vorbește că scopul privatizării „Metalferos" ar fi astuparea urmelor? „Metalferos" îi curat acolo, pentru că toți făceau firme-căpușe, dar ele toate sunt închise, lucrau jumătate de an sau un an de zile și se închideau. Și firmele celea care erau implicate în furtul miliardului și care sunt administrate de Țulea Constantin și Andrei acum sunt închise, dar prin ele au trecut banii la Andronachi de la Banca de Economii care au fost scoși".

Reclamantul indică că respectiva informație a fost preluată și răspândită, inclusiv și de către portalurile de știri.

Totodată, în cadrul interviului oferit pentru Radio Europa Liberă din data de 21 februarie 2020, conform informației de pe adresa - (https://moldova.europalibera.org/a/valentin-e%C8%99anu-acum-risc%C4%83m-ca-metalferos-s%C4%83-fie-privatizat%C4%83-de-oameni-din-transnistria/30446963.html), pârâtul a declarat următoarele:

„Știți, din hanii aceștia „Metalferos" are cum îi spunem noi, o armată de foști polițiști, procurori din Serviciul de Informații și Securitate, care din banii aceștia se ocupă cu filarea agenților economici, a oamenilor de afaceri, a opoziției, au diferită tehnică și utilaj. Recent un angajat de-al meu a depus o plângere la poliție că suntem filați, i-am prins în flagrant, și niciun rezultat. Și mai interesant e că toate aceste firme sunt ale lui Andronachi, dar cuibul la toate firmele-căpușă care suni la „Metalferos" se află în comuna Bubuieci, este o bază de metal și acolo sunt toate firmele-căpușă ale Partidului Democrat și ale socialiștilor deja, care sunt controlate de sus de Andronachi și Nicolai Pelin. Totodată, firmele acestea pe care le administrează Țulea Andrei-Jeciorul și Țulea-tatăl Constantin, ei le administrează la indicația lui Andronachi și nimeni, nici un raport din procuratură nu a arătat că firmele acestea sunt implicate în furtul miliardului. Prin firmele acestea au fost sustrași bani din Banca de Economii. Eu atrag atenția procuraturii,

Ministerului de Interne pentru a investiga firmele celea care erau la Bubuieci, care colectau metal, apropo, deja ele-s închise, luate altele".

Reclamantul a mai relatat că pârâtul a mai afirmat că în schemele de delapidare a Metalferos sunt implicate inclusiv companii care au avut legătură cu jaful din sistemul banca, prin următoarele declarații:

„De ce în societate se vorbește că scopul privatizării „Metalferos" ar fi astuparea urmelor? „Metalferos" îi curat acolo, pentru că toți făceau firme-căpușe, dar ele toate sunt închise, lucrau jumătate de an sau un an de zile și se închideau. Și firmele celea care erau implicate în furtul miliardului și care sunt administrate de Țulea Constantin și Andrei acum sunt închise, dar prin ele au trecut hanii la Andronachi de la Banca de Economii care au fost scoși".

Reclamantul a mai relatat că cele declarate de pârâtul Valentin Eșanu în cadrul conferinței de presă în cadrul Agenției de Presă IPN, cu tematica „Cine controlează la moment „Metalferos", cine și cum jură banii publici de acolo?" din data de 21 februarie 2020 cât și în cadrul interviului oferit pentru Europa Liberă la data de 21 februarie 2020, reprezintă informații false, denigratoare și defăimătoare, prin care reclamanților le-a fost lezată onoarea și demnitatea și reputația profesională, iar în rezultat li s-a cauzal un prejudiciu moral considerabil.

Important pentru speță, este că compania pe care o administrează reclamanții în com. Bubuieci și la care face referire pârâtul în interviurile sus indicate, deține toate actele necesare pentru desfășurarea genurilor de activitate incluse în statut, în caz contrar, activitatea acesteia ar fi fost sistată. Conform afirmațiilor false aduse de pârât, compania administrată de reclamanți nu oferă salarii de 15 mii de dolari, iar acest fapt se confirmă prin actele contabile ale companiei.

Subsecvent, pârâtul mai indică că nici reclamanții și nici compania pe care o administrează ultimii, nu au tangență în nici-un mod cu furtul miliardului și nici cu Banca de Economii, în sensul dat reclamanții nu sunt vizați în nici-o cauză penală. Reclamanții, nu au activat și nu activează sub indicația nici unei persoane publice, politice sau cu o oarecare influență, nefiind clară sursa declarațiilor pârâtului, atunci când și-a permis să aducă în adresa reclamanților, asemenea învinuiri deosebit de grave.

Informațiile răspândite de Valentin Eșanu nu reprezintă judecăți de valoare cu sau fără substrat factologic suficient, or nu a expus o opinie, comentariu, teorie, idee, dar reprezintă o expunere cu privire la anumite fapte concrete care ar fi avut loc. Modalitatea de expunere a informației și formulările utilizate de către pârât, denotă că informațiile au fost răspândite cu rea-credință, or declarațiile pârâtului conțin imputații faptice atribuite reclamanților, făcute cu intenția de a transmite opiniei publice un mesaj fără echivoc.

Reclamantul menționează că impactul afirmațiilor false și denigratoare aduse în adresa reclamanților de către Valentin Eșanu, prin care publicului îi este transmis un mesaj clar că aceștia ar administra o companie care activează ilegal, care este implicată în furturi de miliarde, în furturile banilor cetățenilor, că activează la indicația unor persoane politice de influență, a fost și este unul foarte puternic în societate, fiind producător de pagube.

Consideră reclamanții că informațiile răspândite de către Valentin Eșanu constituie o relatare cu privire la fapte care nu au avut loc și în esență sunt false, îi vizează direct pe reclamanți și sunt defăimătoare care indubitabil lezează onoarea, demnitatea și reputația profesională acestora.

Reclamanții relevă, că prin declarațiile pârâtului de mai sus, ce conțin învinuiri nefondate, neprobate, sarcastice, nejustificate în adresa reclamanților și a companiei pe care o administrează ultimii pe teritoriul com. Bubuieci, în comiterea unor fapte ilegale care cad sub incidența Codului Penal, pârâtul a depășit limitele dreptului la libertatea de exprimare, protejate de art. 10 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, nefiind respectată balanța, instituită între acest drept și drepturile celor afectați, adică drepturile reclamanților.

Mai mult ca atât, prin declarațiile făcute de către pârât, acesta s-a victimizat pentru a transmite un puternic mesaj de indignare al publicului, dar și al clienților - consumatori, privind insinuările despre ilegalitățile și încălcările comise de reclamanți și compania pe care o administrează aceștia, fapt ce nu corespunde realității, deoarece anume pierderea clienților, știrbirea imaginei, blocarea activității companiei reclamanților, este motivul de bază al acestor acțiuni ilegale îndreptate pentru defăimarea reputației reclamanților.

Astfel, pârâtul afirmă că prezenta cerere de chemare în judecată este înaintată în termen și cu respectarea condițiilor prevăzute la art. 166 și 167 din Codul de procedură civilă, invocând că din relatările pârâtului făcute public și indicate mai sus, rezultă cert faptul, că: informația îi vizează pe reclamanți în mod personal; informația a fost răspândită nemijlocit de către pârât; informația comportă caracter defăimător; informația se bazează pe fapte in esența false; informația defăimătoare a cauzal prejudicii morale care sunt estimate de către reclamanți la suma de 60 000 lei, a câte 30 000 lei pentru fiecare reclamant, care reprezintă o sumă simbolică în aport cu gravitatea suferințelor cauzate.

Ulterior, la 13 ianuarie 2022 s-a înaintat cerere de concretizare. Potrivit cererii de concretizare Țulea Andrei și Țulea Constantin în contradictoriu cu Eșanu Valentin, intervenienți accesorii Agenția de presă „Info-Prim Neo" societate cu răspundere limitată și Radio Europa Liberă solicită apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale, și repararea prejudiciului moral.

În motivarea cererii au indicat că reclamantul Țulea Andrei este beneficiarul final al Companiei „New Metal Construct" societate cu răspundere limitată, cu sediul în s. Bubuieci, str. ***** 193B, mun. Chișinău, având ca gen principal de activitate: colectarea, păstrarea, prelucrarea, comercializarea, precum şi exportul resturilor şi deşeurilor de metale feroase și neferoase, de baterii şi acumulatori uzați, inclusiv în stare prelucrată.

Compania „New Metal Construct" societate cu răspundere limitată este administrată şi dirijată de către Țulea Andrei în calitate de asociat şi administrator numit în ordinea stabilită de legislația în vigoare şi în special de Legea privind societățile cu răspundere limitată nr. 136-XVI din 14 iunie 2007.

Din momentul înregistrării şi până în prezent „New Metal Construct" societate cu răspundere limitată s-a caracterizat ca un agent economic şi contribuabil de bună

credință, executându-și în termen obligațiile de plată față de bugetul public național, precum şi față de salariații angajați, bucurându-se de o reputație ireproșabilă pe piața din Republica Moldova, împrejurare certificată prin dările de seamă anuale depuse şi înregistrate la serviciul fiscal de stat, prin volumul de afacere de peste 22 milioane lei anual.

Conform datelor deținute în evidența fiscală de către Serviciul Fiscal de Stat, „New Metal Construct" societate cu răspundere limitată până la moment nu are datorii către bugetul public de stat, impozitele fiind calculate și achitate în termenul stabilit, fără rețineri.

Concomitent, „New Metal Construct" societate cu răspundere limitată are angajați de peste 40 oameni în diferite categorii necesare desfășurării activității, efectuează în termen calculul salariului pentru fiecare angajat în parte şi achită în bugetul public național toate impozitele ce survin în acest segment.

Semnificativ este că atât Țulea Andrei cât şi tatăl său Țulea Constantin care exercită funcția de vice-director al companiei au stabilite salarii corespunzătoare din care sunt reținute și achitate impozitele prevăzute de legislație. Având în vedere că dezvoltarea afacerii necesită investiții de la Moldova Agroind Bank în valoare totală de 205 650 euro, surse financiare investite nemijlocit în dezvoltarea afacerii inclusiv pentru procurarea mijloacelor de transport de activitate și alte active în acest sens, special destinate acestui gen.

Astfel, reclamanții afirmă că fiind o companie activă din punct de vedere comercial și investițional, având un marketing dezvoltat, evident că la nivel concurențial a atras atenția numitului Om de afaceri Valentin Eșanu, care la rândul său este beneficiarul final și pe cale de consecință gestionează o afacere similară pe care o realizează și reclamanții.

Acesta din urmă în loc să se conformeze principiului economiei de piață deschise, transparente prin dezvoltarea afacerii sale, investirea mijloacelor financiare în vederea ridicării imaginii productivității companiei gestionate în ordinea stabilită a purces la acțiuni cunoscute anilor 90.

În realizarea scopului bine definit - obținerea blocării activității companiei pe care o conduc reclamanții, denigrarea imaginii reclamanților şi tuturor angajaților, afirmarea sa la nivel Republican pe întreg teritoriului Republicii Moldova, atribuirea unui statut politic, obținerea nivel Republican Substrat evident politic, victimizarea sa personală, pârâtul Eşanu Valentin cu bună știință, fabrică și înscenează diferite circumstanțe și fapte. Astfel, pentru a obține o verticalitate, a da o umbrelă legală, justă și a fi credibile înscenările sale, pârâtul Eşanu Valentin decide şi obține implicarea puteri legală, (mass media) în executarea scopului său, ori, în orice altă formă legală astfel de scopuri nu pot fi însoțite de succes.

Reclamanții relatează că la 21 februarie 2020 Eşanu Valentin a organizat o conferință de presă în cadrul Agenției de Presă IPN, cu tematica „Cine controlează la moment Metalferos, cine și cum fură banii publici de acolo?" la care a participat nimijlocit Valentin Eşanu, fapt, conformat prin publicarea conferinței pe următorul link - (https://www.youtube.com/watch?v=XwzVYgq0Z9Q).

Reclamanții au mai precizat că în nici-un mod cu furtul miliardului și nici cu Banca de Economii, în sensul dat nu au tangență pe faptul acțiunilor incriminate de către pârât

Reclamanții nu au activat și nu activează nici unei persoane publice, politice sau cu oarecare influență, nefiind clară sursa declarațiilor pârâtului, atunci câns s-a permis să aducă în adresa reclamanților, asemenea învinuiri deosebit de grave.

Informațiile răspândite de Valentin Eşanu nu reprezintă judecăți de valoare cu sau fără substrat factologic suficient, or nu a expus o opinie, comentariu, teorie, idee dar reprezintă o expunere cu privire la anumite fapte concrete care ar fi avut loc. Reclamanții consideră că modalitatea de expunere a informației și formulările utilizate de către pârât, denotă că informațiile au fost răspândite de către pârât cu rea-credință, or declarațiile pârâtului conțin imputații faptice atribuite reclamanților, făcute cu intenția de a transmite opiniei publice un mesaj fără echivoc.

Poziția, argumentele și solicitările intervenientului accesoriu Radio Europa Liberă.

Pe parcursul examinării cererii de chemare în judecată, intervenientul accesoriu Radio Europa Liberă a depus referință.

În motivarea referinței intervenientul accesoriu a indicat că scopul Legii cu privire la libertatea de exprimare nr. 64 din 23 aprilie 2010 este de a garanta exercitarea dreptului la libera exprimare, precum și un echilibru între asigurarea dreptului la libera exprimare si apărarea onoarei, demnității, reputației profesionale si vieții private și de familie ale persoanei.

În continuare, afirmă că în interpretarea pe care a dat-o art. 10 din Convenție, CtEDO a declarat că „libertatea de exprimare constituie unul dintre fundamentele unei societăți democratice, una dintre condițiile esențiale pentru progresul său și dezvoltarea fiecărei persoane”.

CtEDO a subliniat în repetate rânduri importanța acestui articol, care este valabilă nu doar pentru „informații" sau „idei" primite favorabil sau considerate inofensive ori indiferente, ci și pentru cele care rănesc, șochează sau îngrijorează; asta necesită pluralismul, toleranța și deschiderea, fără de care nu există „societate democratică”.

Astfel, intervenientul accesoriu mai menționează că cum este consacrată în art. 10, libertatea de exprimare este însoțită de excepții care necesită o interpretare strictă, iar nevoia de a o restrânge trebuie să fie stabilită în mod convingător.

Pe lângă aceste considerații generale, CtEDO a dezvoltat în jurisprudența sa obligații pozitive care revin statelor pentru a proteja exercitarea acestui drept. Aceste obligații pozitive includ, printre altele, obligația statelor de a crea, concomitent cu instituirea unui sistem eficient de protecție a autorilor sau a jurnaliștilor, un mediu favorabil participării la dezbateri publice a tuturor persoanelor în cauză, care să le permită să își exprime opiniile și ideile fără teamă, chiar dacă acestea contravin celor apărate de autoritățile oficiale sau de o parte semnificativă a opiniei publice ori sunt chiar iritante sau șocante pentru acestea din urmă.

În acest context, mass-mediei îi revine un rol major în a informa publicul asupra problemelor de interes public, în formarea opiniei publice și în dezvoltarea societății democratice.

Pe de altă parte, prin intermediul mass-mediei se transpun plenar în practică normele constituționale în domeniul libertății presei și al libertății de exprimare.

Independența editorială a redacției în limba română a postului de radio Europa Liberă, care face parte din Radio Europa Liberă/Libertatea, companie media independentă finanțată de Congresul Statelor Unite, prin intermediul Agenției Statelor Unite pentru Media Globală (United States Agency for Global Media (USAGM)), este garantată și de legislația americană.

Misiunea Radio Europa Liberă este să promoveze valori și instituții democratice, să susțină drepturile omului și să ofere audienței acesteia ceea ce de multe ori nu poate obține din alte surse: știri necenzurate, dezbateri serioase și echilibrate.

În activitatea sa Radio Europa Liberă se străduie să atingă cele mai înalte standarde ale jurnalismului obiectiv, relatând fapte, neintimidați de presiuni sau de încercarea de a fi influențați. Toți ziariștii și colaboratorii externi ai Radio Europa Liberă se ghidează în activitatea lor de principii precum: acuratețe, imparțialitate, ton de moderație și respect cu evitarea atitudinii nepărtinitoare și conduitei etice profesionale.

Poziția participanților la proces expusă în ședința de judecată.

În ședința de judecată, reprezentantul reclamantului reclamanților Țulea Andrei și Țulea Constantin, avocatul Constantin Chira a susținut cererea de chemare în judecată și a solicitat admiterea acesteia în sensul formulat.

În ședința de judecată, reprezentantul pârâtului Eșanu Valentin, avocatul Angela Popil a pledat pentru respingerea cererii de chemare în judecată.

În ședința de judecată, reprezentantul intervenientului accesoriu Radio Europa Liberă, avocatul Rodica Popescu a susținut poziția expusă în referință.

În ședința de judecată, reprezentantul intervenientului accesoriu Agenția de presă „Info-Prim Neo” societate cu răspundere limitată nu s-a prezentat din motive necunoscute instanței de judecată, procedura de citare fiind legal îndeplinită.

Aprecierea instanței.

Audiind participanții la proces, studiind materialele cauzei, apreciind pretențiile formulate în acțiune în raport cu probele prezentate, administrându-le pertinența şi temeinicia prin prisma prevederilor legale ce guvernează raportul juridic litigios, instanța de judecată ajunge la concluzia de a respinge cererea de chemare în judecată depusă de reclamanții Țulea Andrei și Țulea Constantin, pentru următoarele considerente.

Conform art. 118 alin. (1) din Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Alineatul (3) al articolului în cauză statuează că, circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea justă a cauzei sînt determinate definitiv de instanţa judecătorească pornind de la pretenţiile şi obiecţiile părţilor şi ale altor participanţi la proces, precum şi de la normele de drept material şi procedural ce urmează a fi aplicate.

Potrivit dispozițiilor art. 130 alin. (1) Codul de procedură civilă, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

Conform art. 239 Codul de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță şi pe probele cercetate în ședința de judecată.

În temeiul art. 240 alin. (1) Codul de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării pricinii şi admisibilitatea acțiunii.

La rândul său art. 117 alin. (1) Cod de procedură civilă indică, probe în cauze civile sunt elementele de fapt, dobândite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea circumstanţelor ce justifică pretenţiile şi obiecţiile părţilor, precum şi altor circumstanţe importante pentru justa soluţionare a cauzei.

Concomitent, potrivit art. 5 alin. (1) Cod de procedură civilă, care statuează că, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanță judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile şi interesele legitime.

Conform art. 9 alin. (1), (2) lit. h) Cod civil, drepturile şi obligaţiile civile apar în temeiul legii, precum şi în baza actelor persoanelor fizice şi juridice care, deşi nu sunt prevăzute de lege, dau naştere la drepturi şi obligaţii civile, pornind de la principiile legislaţiei civile. Drepturile şi obligaţiile civile apar în urma altor fapte ale persoanelor fizice şi juridice şi a unor evenimente de care legea leagă apariția unor efecte juridice în materie civilă.

În ședință de judecată, administrând înscrisurile dosarului, instanța de judecată a reținut că la 21 februarie 2020 a avut loc o conferință de presă în cadrul Agenției de Presă IPN („InfoPrim Neo” societate cu răspundere limitată), cu tematica „Cine controlează la moment „Metalferos”, cine și cumură banii publici de acolo?” la care a participat nemijlocit pârâtul Valentin Eșanu, fapt confirmat prin publicarea conferinței pe următorul link (https: www.youtube.com/watch?v=XwzVYgq0Z9Q).

La conferința respectivă, pârâtul a susținut următoarele afirmații: „*Toate aceste firme sunt ale lui Andronachi, dar cuibul la toate firmele-căpușă care sunt la „Metalferos” se află în comuna Bubuieci, este o bază de metal și acolo sunt toate firmele-căpușă ale Partidului Democrat și ale socialiștilor deja, care sunt controlate de sus de Andronachi și Nicolai Pelin. Totodată, firmele acestea pe care le administrează Țulea Andrei-feciorul și Țulea-tatăl Constantin, activează din 2009 neoficial și au un salariu de 15 mii de dolari. Ei le administrează la indicația lui Andronachi și nimeni, niciun raport kroll nu a arătat că firmele acestea sunt implicate în furtul miliardului. Banii din Banca de Economii care au mers prin firmele căpușă care sunt la Bubuieci la moment, au trecut prin aceste persoane Țulea Constantin și Andrei. Acolo este tot șatbul lor de conducere, cum s-ar zice....Acolo la Bubuieci sunt banii cetățenilor, banii furați din furtul miliardului și banii furtul cetățenilor Metal Feros. Acum la moment din dalele*

noastre acolo sunt în jur de 80 - 100 milioane de lei pe care stalul trebuie să se ducă să le ia că-s a lor...De ce în societate se vorbește că scopul privatizării „Metalferos" ar fi astuparea urmelor? „Metalferos" îi curat acolo, pentru că toți făceau firme-căpușe, dar ele toate sunt închise, lucrau jumătate de an sau un an de zile și se închideau. Și firmele celea care erau implicate în furtul miliardului și care sunt administrate de Țulea Constantin și Andrei acum sunt închise, dar prin ele au trecut banii la Andronachi de la Banca de Economii care au fost scoși".

Informațiile fiind preluate, inclusiv și de către portalurile de știri: www.timplul.md, www.zgd.md, www.jurnaltv.md.

În cadrul interviului oferit pentru Radio Europa Liberă din data de 21 februarie 2020, conform informației de pe adresa - (https://moldova.europalibera.org/a/valentin-e%C8%99anu-acum-risc%C4%83m-ca-metalferos-s%C4%83-fie-privatizat%C4%83-de-oameni-din-transnistria/30446963.html), pârâtul a declarat următoarele:

„*Știți, din bani aceștia „Metalferos" are cum îi spunem noi, o armată de foști polițiști, procurori din Serviciul de Informații și Securitate, care din banii aceștia se ocupă cu filarea agenților economici, a oamenilor de afaceri, a opoziției, au diferită tehnică și utilaj. Recent un angajat de-al meu a depus o plângere la poliție că suntem filați, i-am prins în flagrant, și niciun rezultat. Și mai interesant e că toate aceste firme sunt ale lui Andronachi, dar cuibul la toate firmele-căpușă care suni la „Metalferos" se află în comuna Bubuieci, este o bază de metal și acolo sunt toate firmele-căpușă ale Partidului Democrat și ale socialiștilor deja, care sunt controlate de sus de Andronachi și Nicolai Pelin. Totodată, firmele acestea pe care le administrează Țulea Andrei-Jeciorul și Țulea-tatăl Constantin, ei le administrează la indicația lui Andronachi și nimeni, nici un raport din procuratură nu a arătat că firmele acestea sunt implicate în furtul miliardului. Prin firmele acestea au fost sustrași bani din Banca de Economii. Eu atrag atenția procuraturii, Ministerului de Interne pentru a investiga firmele celea care erau la Bubuieci, care colectau metal, apropo, deja ele-s închise, luate altele*".

„*De ce în societate se vorbește că scopul privatizării „Metalferos" ar fi astuparea urmelor? „Metalferos" îi curat acolo, pentru că toți făceau firme-căpușe, dar ele toate sunt închise, lucrau jumătate de an sau un an de zile și se închideau. Și firmele celea care erau implicate în furtul miliardului și care sunt administrate de Țulea Constantin și Andrei acum sunt închise, dar prin ele au trecut hanii la Andronachi de la Banca de Economii care au fost scoși*".

Ulterior, Țulea Constantin a expediat în adresa pârâtului Eșanu Valentin o cererea prealabilă prin care a solicitat dezmințirea declarațiilor oferite.

Constatând lipsa diligenței pârâtului Eșanu Valentin de a dezminte declarațiile făcute, reclamanții Țulea Andrei și Țulea Constantin au promovat în justiție o acțiune cu privire la apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale, și repararea prejudiciului moral.

Reclamanții au pledat pentru admiterea acțiunii, invocând că informațiile răspândite de Valentin Eșanu nu reprezintă judecăți de valoare cu sau fără substrat factologic suficient, or nu a expus o opinie, comentariu, teorie, idee, dar reprezintă o expunere cu privire la anumite fapte concrete care ar fi avut loc. Modalitatea de expunere

a informației și formulările utilizate de către pârât, denotă că informațiile au fost răspândite cu rea-credință, or declarațiile pârâtului conțin imputații faptice atribuite reclamanților, făcute cu intenția de a transmite opiniei publice un mesaj fără echivoc.

Reclamanții mai menționează că impactul afirmațiilor false și denigratoare aduse în adresa reclamanților de către Valentin Eșanu, prin care publicului îi este transmis un mesaj clar că aceștia ar administra o companie care activează ilegal, care este implicată în furturi de miliarde, în furturile banilor cetățenilor, că activează la indicația unor persoane politice de influență, a fost și este unul foarte puternic în societate, fiind producător de pagube.

Astfel, reclamanții consideră că informațiile răspândite de către Valentin Eșanu constituie o relatare cu privire la fapte care nu au avut loc și în esență sunt false, îi vizează direct pe reclamanți și sunt defăimătoare care indubitabil lezează onoarea, demnitatea și reputația profesională acestora.

Reclamanții relevă, că prin declarațiile pârâtului de mai sus, ce conțin învinuiri nefondate, neprobate, sarcastice, nejustificate în adresa reclamanților și a companiei pe care o administrează ultimii pe teritoriul com. Bubuieci, în comiterea unor fapte ilegale care cad sub incidența Codului Penal, pârâtul a depășit limitele dreptului la libertatea de exprimare, protejate de art. 10 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, nefiind respectată balanța, instituită între acest drept și drepturile celor afectați, adică drepturile reclamanților.

La rândul său, pârâtul Eșanu Valentin a pledat pentru respingerea cererii de chemare în judecată depusă de Țulea Andrei și Țulea Constantin, ca fiind neîntemeiată.

Ținând cont de pretențiile înaintate de reclamant în fața instanței şi circumstanțele elucidate în ședința de judecată, instanţa consideră că raportului juridic litigios dedus judecății îi sunt aplicabile prevederile art. 32 alin. (1) şi (2) din Constituţia Republicii Moldova, potrivit căruia oricărui cetățean îi este garantată libertatea gândirii, a opiniei, precum şi libertatea exprimării în public prin cuvânt, imagine sau prin alt mijloc posibil, iar libertatea exprimării nu poate prejudicia onoarea, demnitatea sau dreptul altei persoane la viziune proprie.

La art. 2 al Legii nr. 64 din 23 aprilie 2010 cu privire la libertatea de exprimare este specificat, *inter alia* că termenii şi expresiile utilizate în prezenta lege au următoarele semnificaţii: *defăimare* – răspîndire a informaţiei false care lezează onoarea, demnitatea şi/sau reputaţia profesională a persoanei; răspîndire a informaţiei – proces de transmitere a informaţiei către alte persoane (cel puţin către o persoană, exceptînd persoana lezată). *răspîndire a informaţiei* – proces de transmitere a informaţiei către alte persoane (cel puţin către o persoană, exceptînd persoana lezată); *informaţie* – orice expunere de fapt, opinie sau idee sub formă de text, sunet şi/sau imagine; *fapt* – eveniment, proces sau fenomen care a avut sau are loc în condiţii concrete de loc şi timp şi a cărui veridicitate poate fi dovedită; *judecată de valoare* – opinie, comentariu, teorie sau idee care reflectă atitudinea faţă de un fapt, a cărei veridicitate este imposibil de dovedit.

În același timp, instanţa relevă că potrivit alin. (1) al art. 7 din Legea cu privire la libertatea de exprimare nr. 64 din 23 aprilie 2010, orice persoană are dreptul la apărarea onoarei, demnităţii şi reputaţiei sale profesionale lezate prin răspândirea relatărilor false

cu privire la fapte, a judecăţilor de valoare fără substrat factologic suficient sau prin injurie.

Persoana lezată prin răspândirea unor relatări cu privire la fapte poate fi restabilită în drepturi dacă informația cumulează următoarele condiții: a) este falsă; b) este defăimătoare; c) permite identificarea persoanei vizate de informație.

Alin. (3) din același articol prevede că persoana care se consideră lezată în modul stabilit la alin. (2) poate solicita rectificarea sau dezmințirea informației, precum şi repararea prejudiciului moral şi material cauzat.

Prevederile art. 3 alin. (1) din Legea sus-menționată, statuează că orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare.

Conform art. 3 alin. (2) al aceleiași Legi, libertatea de exprimare protejează atât conținutul, cât şi forma informației exprimate, inclusiv a informației care ofensează, șochează sau deranjează.

Alin. (3) și (4) reglementează situațiile în care dreptul la libertatea de exprimare poate fi limitat, menționând că exercitarea libertăţii de exprimare poate fi supusă unor restrângeri prevăzute de lege, necesare într-o societate democratică pentru securitatea naţională, integritatea teritorială sau siguranţa publică, pentru a apăra ordinea şi a preveni infracţiunile, pentru a proteja sănătatea şi morală, reputaţia sau drepturile altora, pentru a împiedica divulgarea de informaţii confidenţiale sau pentru a garanta autoritatea şiimparţialitatea puterii judecătoreşti.

Prin urmare, restrângerea libertăţii de exprimare se admite doar pentru protejarea unui interes legitim prevăzut de lege şi doar în cazul în care restrângerea este proporţională cu situaţia care a determinat-o, respectându-se echilibrul just dintre interesul protejat şi libertatea de exprimare, precum şi libertatea publicului de a fi informat.

În aceeași ordine de idei, instanța de judecată va reține și poziția pârâtului potrivit căruia relatările făcute în cadrul conferinței din 21 februarie 2020, reprezintă relatări din experiența proprie trăită, evenimente în care acesta a fost implicat nemijlocit, în special în activitatea sa de antreprenorii participarea acestuia în circuitul socio-economic, în speța dată - piața de colectare, păstrare, prelucrare, sortare, comercializare și export al resturilor și deșeurilor de metale feroase și neferoase.

Suplimentar, instanța de judecată a stabilit că din citatele invocate în acțiunea dedusă judecății, dar și însăși din conținutul conferinței de presă din 21 februarie 2020 nu rezultă clar și echivoc că cele relatate sunt îndreptate exclusiv spre lezarea onoarei, demnității și reputației profesionale a reclamanților. Or, contextul enunțat vizează un subiect de interes public, relatat de multiple ori în surse mass-media precum și în investigații jurnalistice, reoferindu-se în principal la stările de fapt atestate în societate.

În susținerea argumentului juridic de respingere a cererii de chemare în judecată, instanța a stabilit că Legea nr. 64/2010 stabilește că persoana care se consideră lezată poate solicita rectificarea sau dezmințirea informației, precum si repararea prejudiciului, iar restabilirea persoanei în drepturi poate fi făcută numai în cazul în care s-a constatat cu certitudine că, informația este falsă. Aspectul defăimător al informației nu se prezumă, iar persona care se consideră lezată urmează și are obligația să dovedească că a suferit o

atingere a personalității, a reputației profesionale, sarcina probațiunii fiind pusă pe seama reclamanților care trebuie să dovedească că pârâtul a răspândit informația, îl vizează, este falsă si defăimătoare. Însă, la caz reclamații nu au demonstrat aspectul defăimător al declarațiile oferite de pârâtul Eșanu Valentin la 21 februarie 2020.

Prevederile legale citate *supra*, trebuie interpretate şi aplicate în concordanţă cu jurisprudența Curţii Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului, având în vedere că libertatea de exprimare este garantată prin art. 10 din Convenţia Europeană, care prin paragraful al doilea permite statelor să aducă anumite limitări acestei libertăţi, cu condiţia să respecte cerinţele prevăzute de Convenţie pentru valabilitatea lor.

Astfel, fiind statuat că, exercitarea acestor libertăţi ce comportă îndatoriri şi responsabilități poate fi supusă unor formalităţi, condiţii, restrîngeri sau sancţiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru (…) protecţia reputaţiei sau a drepturilor altora (...).

Pentru a fi convențională, ingerința în libertatea de exprimare trebuie să îndeplinească trei condiții cumulative prevăzute de paragraful 2 al art. 10 CEDO, şi anume: i) măsura să fie prevăzută de lege; ii) să urmărească unul din scopurile legitime prevăzute în paragraful 2; iii) şi să fie necesară într-o societate democratică pentru atingerea lor.

Cu referire la prima condiție ca măsura să fie prevăzută de lege, instanța reține prevederile art. 3 alin. (1), (2) şi (3) al Legii cu privire la libertatea de exprimare nr. 64 din 23 aprilie 2010, care prevăd condițiile și temeiurile de limitare a libertății de exprimare. Iar, în privința condiției ca măsura să urmărească unul din scopurile legitime, instanța reține că unul din scopurile legitime prevăzute în paragraful 2 al art. 10 din Convenție, este protecția reputației altora.

Respectiv, odată ce s-a constatat cu certitudine că măsura de limitare a libertății de exprimare este prevăzută de lege și a urmărit un scop legitim, în continuare urmează a fi examinată cea de a treia condiție și anume, dacă există un just echilibru între, pe de o parte, protecția dreptului consacrat de articolul 10 CEDO şi, pe de altă parte, aceea a dreptului reclamantului la protecția onoarei, demnității și reputației profesionale, care, ca elemente al vieții private, sunt garantate de art. 8 al Convenției.

Este de menționat că, determinând distincția clară între informații, denumite fapte, şi opinii, denumite judecăți de valoare, Curtea Europeană pentru Drepturile Omului a remarcat că existența faptelor poate fi demonstrată, în timp ce adevărul judecăților de valoare nu este susceptibil de a fi dovedit.

Curtea reamintește că limitele criticii admisibile în privinţa unui om politic, vizat în această calitate, sunt mai mari decât în privinţa unei simple persoane particulare: spre deosebire de al doilea, primul se expune în mod inevitabil şi conştient unui control atent al faptelor şi gesturilor sale atât din partea ziariştilor, cât şi din partea majorităţii cetăţenilor; în consecinţă, trebuie să arate mai multă toleranţă (*Lingens împotriva Austriei*, 8 iulie 1986, pct. 42, serie A nr. 103).

Cu referire la jurisprudența CtEDO, în care sintagma „judecată de valoare fără substrat factologic suficient” mai este numită şi „opinii excesive”, instanța de judecată menționează că judecăţile de valoare pot fi preţioase, fără valoare sau negative,

întemeiate sau neîntemeiate, convingătoare sau discutabile, progresiste sau reacţionare etc. Acestea nu pot fi dezminţite prin hotărârea judecăţii. Ele pot fi dezbătute prin polemică, adică răspuns (replică, comentariu).

Astfel, instanța stabilește că expunerile pârâtului Valentin Eșanu sensibilizează opinia publică asupra unei probleme importante a societății ce vizează piața de colectare, păstrare, prelucrare, sortare, comercializare și exportul resturilor și deșeurilor de metale feroase si neferoase.

Suplimentar, instanța de judecată reține că pe parcursul examinării cauzei pârâtul nu a negat faptul expunerii opiniei sale în cadrul conferinței din 21 februarie 2020, însă această expunere vizează anume conjunctura în care s-a aflat ÎS „Metalferos” și societățile comerciale din domeniul de activitate al acesteia fără a fi îndreptată în exclusivitate împotriva reclamanților.

În acest sens, în partea ce se referă la necesitatea reclamanților de a proba că situația nu este o judecată de valoare sau că aceasta nu se bazează pe un substrat factologic suficient, doar invocarea unei stări de fapt si circumstanțele prezentate în acțiune este insuficientă pentru a atesta o lezare a onoarei și demnității, inclusiv profesionale a reclamanților.

Este important de menționat, în contextul invocării unei pretinse ingerințe în drepturile reclamanților, pe motivul exercitării dreptului la libera exprimare de către pârât, că persoanele private se bucură de cea mai largă protecție, în contextul în care acestea nu sunt implicate în activități publice. În momentul implicării acestora în activități publice sau activități de interes public ei se expun criticii publice.

La acest subiect, instanța de judecată reține şi faptul că, persoana care se consideră lezată poate solicita rectificarea sau dezmințirea informației, precum și repararea prejudiciului moral și material cauzat, iar restabilirea persoanei în drepturi poate fi făcută numai în cazul în care s-a constatat cu certitudine că informația este falsă. Aspectul defăimător al informației nu se prezumă, iar persoana care se consideră lezată urmează și are obligația să dovedească că a suferit o atingere a personalității, a reputației profesionale.

Reglementările similare sunt prevăzute şi la art. 24 al Legii cu privire la libertatea de exprimare în conformitate cu care, sarcina probațiunii este pusă pe seama reclamantului care trebuie să dovedească că pârâtul a răspândit informaţia, îl vizează şi este defăimătoare, informația constituie o relatare cu privire la fapte şi este în esenţă falsă, sau judecata de valoare nu se bazează pe un substrat factologic suficient, existenţa şi cuantumul prejudiciului cauzat.

Din ansamblul reglementărilor privind dreptul la liberă exprimare, rezultă că acesta nu este unul absolut, ci poate fi supus limitărilor, restrângerilor, în ipoteza în care folosirea libertății de exprimare este îndreptată împotriva anumitor valori pe care statul le poate apăra în mod legitim sau chiar împotriva democrației însăși.

Astfel, libertatea de exprimare, ca drept esențial într-o societate democratică, nu poate fi exercitată dincolo de orice limite. Ca orice altă libertate socială, ea presupune luarea în considerare a unor interese de ordin general, cum sunt siguranța națională, integritatea teritorială a statelor contractante, siguranța publică, apărarea acesteia şi

prevenirea săvârșirii unor infracțiuni, protecția sănătății şi a moralei publice, garantarea autorității şi imparțialității puterii judiciare, precum şi a unor interese de ordin personal, anume reputația și drepturile ce aparţin altor persoane, împiedicarea divulgării informațiilor confidențiale.

Respectiv, orice atingere adusă demnității şi reputației persoanei, o expune pe aceasta excluderii într-o măsură mai mare sau mai mică din sfera relațiilor sociale, iar lezarea onoarei presupune că persoana simte schimbarea opiniei societății despre sine.

Analizând circumstanțele cauzei, coroborate cu normele enunțate, instanța de judecată invocă că cerința de a dovedi judecățile de valoare este imposibil de a fi îndeplinită, deoarece adevărul afirmațiilor ce constituie judecăți de valoare nu poate fi dovedit, iar invocarea probei veridicității, în acest context, ar constitui o încălcare a libertății de exprimare garantate de art. 10 al Convenției Europene.

Astfel, instanța concluzionează că acțiunea reclamanților privind dezmințirea informațiilor, pretinse a fi defăimătoare și false, cât și judecăților de valoare lipsite de substrat factologic suficient, este neîntemeiată și urmează a fi respinsă.

Concomitent, din considerentele că pretențiile privind repararea prejudiciului moral sunt subsecvente pretenției cu privire la obligarea pârâtului de a dezminți afirmațiile false și defăimătoare, instanța de judecată le va respinge ca neîntemeiate.

În aceste circumstanțe, instanța de judecată investită cu examinarea litigiului deferit judecății în prezenta speță, nu poate găsi o altă elucidare a cazului decât cea clarificată mai sus, de vreme ce concluzia instanţei este consecinţa dedusă în urma prezentării probelor de către părţi şi examinate în cadrul şedinţei de judecată, or, în conformitate cu prevederile art. 118 alin. (1) sprijinite cu dispoziţia art. 119 alin. (1) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel, iar probele se adună şi se prezintă de către părţi.

Sintetizând cele expuse mai sus și examinând probatoriul administrat la dosar prin raportarea acestuia la prevederile art. 118, 121 – 122 Codul de procedură civilă, instanța reiterează că acțiunea înaintată de Țulea Andrei și Țulea Constantin este neîntemeiată și urmează a fi respinsă.

În conformitate cu art. art. 238-241 Cod de procedură civilă, instanța de judecată,

HOTĂRĂȘTE:

Cererea de chemare în judecată depusă de Țulea Andrei și Țulea Constantin împotriva lui Eșanu Valentin, intervenienți accesorii Agenția de presă „Info-Prim Neo” societate cu răspundere limitată și Radio Europa Liberă cu privire la apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale, și repararea prejudiciului moral, se respinge ca neîntemeiată.

Hotărârea poate fi atacată cu apel la Curtea de Apel Chișinău în termen de 30 zile din momentul pronunțării dispozitivului hotărârii, prin intermediul Judecătoriei Chișinău (sediul Centru).

Președintele ședinței,
Judecătorul Dan Sîrbu